

Fortuyn en J. C. van Wijk een voorstel om de Vereeniging los te maken van de Maatschappij. Het voorstel werd echter met een kleine meerderheid verworpen. Toch bleef de beslissing van het hoofdbestuur niet zonder gevolgen, zoals blijkt uit het in tabel 7 weergegeven verloop van het aantal leden.

Tabel 7: Het aantal leden van de 'Afdeeling Rotterdam van de Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst'.

jaar	aantal leden	jaar	aantal leden
1876	161	1882	148
1877	155	1883	140
1878	159	1884	140
1879	182	1885	128
1880	176	1889	86
1881	156		

De afnemning van het aantal leden maakte het noodzakelijk, zoals de voorzitter H. Cramer tijdens de vergadering van 28 oktober 1886 mededeelde ⁴⁹⁾, om de vergadering in een goedkopere ruimte te houden. Na 1889 zijn er van deze Afdeeling Rotterdam geen jaarverslagen meer verschenen.

Inmiddels was in 1888 een nieuwe vereniging opgericht, nl. 'Bouwkunst en Vriendschap', waarvan ook een aantal leden van de Afdeeling Rotterdam lid waren geworden (*zie bijlage 5*, welke ons laat zien wie van de bouwers lid waren van de genoemde verenigingen). De in bijlage 5 weergegeven gedeeltelijke ledenlijst van 'Bouwkunst en Vriendschap' laat ons zien, dat een ieder die iets met de woningbouw te maken had, lid kon worden. Het Amsterdamse streven naar een vereniging met alleen geschoolde architecten als leden, vond in Rotterdam dan ook geen weerklank.

De beroepsgeschiedenis, de belastingaanslagen, het kiesge-rechtigd worden en het verenigingsleven van de bouwers die in de laatste twintig jaar van de vorige eeuw in Rotterdam werken uitvoerden, hebben ons aangetoond dat deze mensen zich in die tijd van modern kapitalisme goed hebben weten op te werken. Op een enkele uitzondering na hebben deze mensen het ambacht van hun vader overgenomen. De mogelijkheden die de tijd hun